

МИХАИЛ САДОВЯНУ

РЕЗНАК

Превод от румънски: Мая Якимова, 1979

chitanka.info

Старият Вирлан беше сух и много висок човек — само с вирната глава можех да виждам червения му като камба нос. Тогава бях на деветнадесет години, но за стария си оставах „Бръмбарчето“. По време на онази ваканция не се отделях от него.

Дядо Вирлан беше весел човек и добре се познаваше с всички стопани в нашето село. Беше и отличен ловец. Нашир и надлъж нямаше място, което да не познаваше. Заради всичко това тичах след него като дете след майка си.

В неделя тръгнах да се скитам из селото. И колко се зарадвах, когато чух дядо Вирлан заядливо да разговаря със селяните. Вярно е, че на тях думите им идваха направо на устата, нямаше защо да ги търсят из джобовете си... После отидохме у дядо Вирлан, качихме се в бричката, взехме пушката — и хайде към полето близо до езерото. Седнахме в тревата между едрите магарешки бодили, хапнахме житен хляб с овче сирене и червен лук. После пийнахме вода от близкия извор.

И тогава нещо хрумна на дядото.

— Слушай — казва, — Бръмбарче! Няма да се върнем по същия път. По-добре да кривнем през лозята. Току-виж на пътя ни изскочил някой заек...

— Добре, дядо — казвам, — да минем през лозята.

Запътихме се към лозята на склона, целият огрян от бледите лъчи на есенното слънце. Необраната царевица сухо шумолеше.

Приближихме склона и там — я виж ти, другият прочут ловец, Ставер, беловлас, добре сложен, снажен мъж. Дядо Вирлан още отдалеч се развика. После, щом го наближи, спря бричката.

— Как живееш, чичо Ставер?

— Ами, какво да правя? Живея! Тръгнах да прострелям лисицата.

— Каква лисица?

— Тукашната, за коя друга ще тръгна. Тук живее, в Млинската долина. Отмъкна ми вече осемнайсет патета — отгледани, на четири месеца. Изяде ми девет пилета, най-големите, качулатите. На старата едва не й се пръсна сърцето. „Виж какво, мъжо“ — вика, „ако не убиеш тая лисица, няма дълго да ходя по земята“. Какво да направя? И тръгнах за нея.

— Добре — дума дядо Вирлан, — ще я намерим.

Дядо Ставер се качи при нас в бричката. И потеглихме да убием лисичката.

— И моята старица цяло лято се оплаква — отбеляза след малко дядо Вирлан. — Веднъж ни изчезнаха две патета, после пък две-три пуйчета.

— Ясна е работата — дума дядо Ставер, — и тях ги е излапала лисицата.

— Сега и на мен ми хрумна, че май е било лисица.

— Лисицата от Млинската долина — потвърди дядо Ставер. — Сигурно е била тя!

Дядо Вирлан обърна към него червения си нос.

— А откъде знаеш, че е същата?

— Георге ми каза.

— Кой Георге?

— Георге Доминте. Дума, че в Млинската долина живее лисица.

А и не може да е друга.

— И аз тъй мисля — съгласи се дядо Вирлан. — Коя ще е друга...

И тъй карахме, тръскахме се по разораните ниви и най-после стигнахме лозята на склона. Дядо Вирлан спря Русца да си отдъхне. Тогава на дядо Ставер му хрумна нещо.

— Знаеш ли какво — каза, — май трябва да отидем при Георге за кучета.

— Право думаш — отговори дядо Вирлан. — Георге Доминте има добри кучета. Защо да търчим напразно около дупката, по-добре да пуснем кучетата. Ако тя е излязла на лов, кучетата без съмнение ще ни заведат до дупката й...

— Точно така! — убедено кимна дядо Ставер. — Няма да ни избяга!...

— А и къде може да избяга? Та ние сме изпитани стрелци!

Отидохме при Георге Доминте.

Заобиколихме храсти песъкия. Свихме между лозята. Задминахме първата къща.

В същия миг чухме глас. Някой ни викаше. Явно, че му трябвахме.

— Хей, добри хора! Чакайте за малко!...

Спряхме. Стой, Русца!

Към нас се затича стопанин, гологлав и с незатъкната в пояса риза, махна с лява ръка:

— Почакайте, добри хора!

Почакахме. Стопанинът ни настигна. В дясната си ръка държеше дървена кана, украсена с резба.

Моите спътници познаваха този стопанин. Поздравиха се, разпитваха се за здравето. Щом стопанинът разбра, че отиваме за лисица, предложи ни каната.

— Пийнете си, добри хора, резнакът е добър. Пийнете си за здраве!

Дядо Вирлан и дядо Ставер не се отказаха. Че как ще откажат на добрия, отколешен обичай на този край.

Дядо Вирлан ме хвана за перчема и ме тикна към каната:

— Опитай, момче! — викна. — Пийни си малко! После изтрий уста с ръкав и благодари!

Забих нос в каната. Течността шуптеше и щипеше на езика. Изпих глътка, втора, трета. Поех дъх и пак отначало...

После подадох каната. Старците ме гледат и се смеят.

— Какво е това? — питам. — Резнак ли?

— Тъй ами — отвърна, смигвайки дядо Вирлан. — Чичо Ставер, пийни и да тръгваме, че ще закъснеем.

— Вярно — бързо се обади дядо Ставер и пи, пи, после гръмко се оригна и показа червеното си лице.

Каната пое дядо Вирлан. И той пи. Пи излеко, но без почивка — до дъно. Сетне двамата се поклониха на стопанина, пожелаха му много здраве и дядо Вирлан погна кобилата с камшика.

— Е, пийнахме си — вика той. — Стига толкова. Благодарим! Добър резнак! Нека Света богородица благослови този, който ни го даде. Останете със здраве, ние бързаме.

Тръгнахме, но се движехме доста бавно.

— На всяка цена трябва да вземем кучетата — убеждаваше ни дядо Вирлан. — Без тях няма да успеем! Чичо Ставер, в нашия край има хубави обичаи, а?

— Много хубави!

Преминахме още сто крачки. Стигнахме втората къща. Там стоеше гиздава стопанка — с престилка и запретнати ръкави — чакаше ни с кана. Във весело настроение беше. Тя също ни познаваше.

— Леле, та това е кръщелникът и чичо Ставер! Почакайте, опитайте нашия резнак! Не може тъй да си идете... Как е сваха Илинка? А кръстницата Мариора?

Отказвахме, но напразно. Накрая все пак спряхме, пийнахме от резнака на кръстницата Настасия. Отличен резнак, червен. Бог да ѝ даде здраве! Ех, ако не ни чакаше работа!

— Каква работа? Та още не сте опитали и белия...

— Не, не можем — противи се дядо Вирлан. — Отиваме да бием лисица.

— Каква лисица?

— От Млинската долина, не знаеш ли? Отмъкна ни всички патенца и пиленца. Но сега ще ѝ одерем кожата...

Разделихме се с кръстницата Настасия, продължихме нататък, под сенчестите воали на акацията. Бързахме. И изведнъж стигнахме следващата къща.

От лозето до къщата се чу гръмък глас:

— Хей, добри хора, хей! Чакайте, де! Хей, добри хора!

След каната червен резнак се уверих, че дядо Вирлан се ядосваше на лисицата повече, отколкото чичо Ставер. Искаше да тръгваме.

— Нямам време за спиране! — съобщи решително и шибна Русца.

Но лозарят не можеше да се помири с нарушаването на отколешните обичаи. Той беше висок, плещест мъжага. Великан. Размахна огромната кана тъй леко, сякаш държеше в ръцете си чаша.

— Постойте, добри хора! Постойте, защото ще се ядосам и после ще стане по-лошо!

Какво да се прави? Трябваше да спрем, не биваше да дразним стопанина. Спряхме Русца. Великанът дойде при нас. Веждите му бяха малко навъсени, но приятелски се усмихна и ни подаде каната:

— Не се оглеждайте, ами опитайте!

Добре, опитахме. Усетих, че повече не мога да поема нито глътка. А дядо Вирлан и дядо Ставер се развеселиха. Пиха, отриха си устните, после отново един след друг пъхнаха носове в каната.

Стопанинът, който ни гощаваше, беше приветлив и весел човек. Разбрах, че се казва Петре Амаици и че също е някакъв роднина на моите ловци.

— Знаете ли какво? — каза чичо Петре. — Виждам, че се тъкмите за лов. С радост бих дошъл и аз.

— Добре! — засмя се дядо Вирлан. — Отиваме при Доминте за кучета.

— А защо ви са кучета от Доминте?

— Искаме да пипнем една лисица.

— Каква лисица?

— Лисицата от Млинската долина — важно отговори дядо Вирлан. — Отмъкна ни патките и кокошките. А това тъй ме мъчи, че нямам ни сън, ни покой. Няма да ми олекне, докато не я застрелям!

— И на мене! — благодарно прибави дядо Ставер.

— Е, тогава да я застреляме! — извика великанът. — Закарайте кобилата с бричката в лозето, а моето момче ще изпратим при Доминте, който живее на няколко крачки оттук. После ще тръгнем пеша. Непременно ще застреляме лисицата!

Учудващо бързо се съгласихме, дядо Вирлан веднага опъна юздите, Русца изви надясно и се намерихме в лозето на Петре Амаици. Момчето бързо хукна да съобщи на Доминте да дойде с кучетата. И докато чакахме, показа се Петревата жена, цялата разгорещена, носеше шаран на шиш.

— Ей, аз пък да не зная, че имаме гости — рече разочарована.

— И още какви!... — важно прибави Петре Амаици. — Женичке, опечи шарана, както подобава, и пригответи към него чашка муждеин^[1]. Много сме гладни.

— За къде бързате?

Дядо Вирлан веднага отговори:

— На всяка цена трябва да застреляме лисицата!

— Точно така! — съгласи се великанът. — Женичке, гледай да свариш добре мамалигата, а за резнака сам ще се погрижа.

— На всяка цена трябва да я застреляме и да й одерем кожата — приключи с някаква особена горчивина в гласа дядо Ставер, втренчил поглед веднъж в огнището, веднъж в шарана.

Скоро дойде Доминте с пушка и кучета. Едва Петревата жена успя да сложи на трикраката маса опечения шаран, едва донесе топла мамалига от тазгодишна царевица, когато откъм склона с лозята до тях стигнаха веселите звуци на цигулка. Това беше Целдаре, наш прочут музикант.

— Заповядайте на масата — покани Петре, — малко ще хапнем, ще пийнем няколко кани резнак и веднага тръгваме!

Дядо Вирлан все повече се разгорещяваше.

— Няма да се прибера у дома, докато не застрелям тая лисица! — крещеше той тъй силно, че всички го чуха. — Никъде нямам спокойствие. Не мога да се покажа дори пред старата. Такъв човек съм аз: не се шегувам, кажа ли веднъж, това става!

Дядо Ставер се мъчеше да го утеши, но безуспешно. А сетне дойде музикантът. В лозето на Петре Амаици се събраха стопани от околните лозя и започнаха да пият резнак. Пиха до стъмване, а сетне чак до късна нощ, седнали до огъня, в който пращяха сухи лозови пръчки. Всички се заклеха пред дядо Вирлан, че ще убият лисицата от Млинската долина.

[1] *Муждеин* — подправка от смлян чесън с оцет и сол — Б.пр. ↑

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.